

Sygn. akt VIII U 2171/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodniczący – Sędzia S.O. Zofia Kubalska

Protokolant – sekretarz sądowy Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2016 roku w Lublinie

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do renty socjalnej

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 7 października 2014 roku znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala J. R. prawo do renty socjalnej od dnia 1 sierpnia 2014 roku na stałe;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz J. R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII U 2171/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. R. prawa do renty socjalnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 roku, poz. 982, ze zmianami). W uzasadnieniu wskazano, że Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 2 października 2014 roku orzekła, że jest trwale całkowicie niezdolna do pracy, ale orzeczona całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z naruszeniem sprawności organizmu powstałym przed ukończeniem 18 roku życia tj. od 1 marca 1938 roku do 1 marca 1956 roku(k.18 akt ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła J. R., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do renty socjalnej. Poniosła, iż stała się całkowicie niezdolna do pracy w związku z chorobą(...) która naruszyła sprawność jej organizmu przed osiemnastym rokiem życia (k. 2-4a.s.).

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując w pełni argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (k. 16 a.s.).

Na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2015 roku pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych(k. 42 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawczyni J. R. urodziła się w dniu (...). Przed ukończeniem 18 roku życia nie uczestniczyła w zabawach z rówieśnikami, bowiem często się przewracała i nie potrafiła samodzielnie wstać. Ponadto bardzo wolno chodziła i nie mogła nadążyć za dziećmi w jej wieku. Jej synowi W. i T. R. chorują na (...). Na to schorzenie cierpieli również: jej ojciec oraz jego siostra (zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 5 lutego 2015 roku k. 40 a.s, zeznania wnioskodawczyni k. 42v-43, 57v a.s., zeznania świadka A. S. k. 96 as.).

Orzeczeniem z dnia 13 sierpnia 2012 roku (...) w L. zaliczył J. R. do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności na stałe, wskazał jednocześnie, że niepełnosprawność ta istniała przed 16 rokiem życia (orzeczenie k. 11 a.s.).

W dniu 22 sierpnia 2014 roku złożyła wniosek o przyznanie renty socjalnej (k.1-2 akt ZUS).

Lekarz Orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych orzeczeniem z dnia 16 września 2014 roku rozpoznał u niej: (...) stan po (...) i uznał, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy (rozpoznanie – k. 15 dokumentacji medycznej, orzeczenie – k. 512 akt ZUS).

Od powyższego orzeczenia J. R. wniosła sprzeciw (k. 15 akt ZUS).

Komisja Lekarska Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ponownie badając wnioskodawczynię w dniu 2 października 2014 roku rozpoznała u niej: (...) i wskazała, że jest ona całkowicie stale niezdolna do pracy, ale niezdolność ta nie powstała w okresie od 1 marca 1938 roku do 1 marca 1956 roku. (rozpoznanie - k. 20-v. dokumentacji medycznej, orzeczenie - k. 17 akt ZUS).

Powołując się na powyżej wskazane orzeczenie Komisji Lekarskiej organ rentowy w dniu 7 października 2014 roku wydał decyzję odmawiającą J. R. prawa do renty socjalnej (k. 18 akt ZUS).

Biegły sądowy lekarz specjalista neurolog w opinii z dnia 10 lutego 2015 roku rozpoznał u wnioskodawczyni (...) i wskazał, że jest ona całkowicie niezdolna do pracy, a niezdolność ta powstała 12 czerwca 1986 roku. Nie stwierdził, że całkowita niezdolności do pracy powstała u niej przed osiemnastym rokiem życia. W uzasadnieniu wskazał, że w 1972 roku u skarżącej rozpoznano (...) a klinicznymi objawami (...) W aktualnym klinicznym badaniu neurologicznym nie stwierdził objawów ogniskowego uszkodzenia (...) oraz aktywnych objawów korzeniowych. Wskazał, że u wnioskodawczyni występuje (...) Zaznaczył, że dostępna dokumentacja medyczna dotycząca opiniowanej dotyczy okresu od 1972 roku, kiedy była hospitalizowana. Stwierdził, że (...) prawdopodobnie istniała przed rokiem 1972, ale nie jest to potwierdzone w dokumentacji medycznej (opinia k. 29 a.s.).

Zastrzeżenia do powyższej opinii wniosła J. R., wnosząc jednocześnie o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego neurologa. W uzasadnieniu podała, że biegły nie wypowiedział się co do czasu postania schorzenia będącego przyczyną całkowitej niezdolności do pracy. Wskazała, że w jej ocenie istnieją podstawy do stwierdzenia, że przyczyna całkowitej niezdolności do pracy powstała przed 18 rokiem życia (k. 36 a.s.).

Na skutek powyższych zastrzeżeń postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2015 roku Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego z zakresu neurologii, któremu zlecił uzupełnienie opinii poprzez wskazanie, czy całkowita niezdolność do pracy powstała w wyniku naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed 1 marca 1956 roku, w szczególności czy istnieją medyczne podstawy do przyjęcia, iż zdiagnozowana u wnioskodawczyni (...) jest schorzeniem uwarunkowanym genetycznie oraz czy schorzenie to ma charakter postępujący (k. 43 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 11 maja 2015 roku biegły neurolog wskazał, że po wnikliwym przeanalizowaniu dokumentacji medycznej opiniowanej, stwierdził, że brak jest dokumentacji medycznej z przed 1956 roku. Zaznaczył ponownie, iż wnioskodawczyni była hospitalizowana w 1972 roku i wtedy rozpoznano u niej (...) Wywiódł, że w dokumentacji medycznej brak jest wyników diagnostyki tj. (...) oraz badania (...). Wskazał, że objawy kliniczne pod postacią osłabienia (...) w zakresie kończyn obserwowano u niej od dzieciństwa i przebiegały one łagodnie. W jego ocenie (...) powoduje u wnioskodawczyni całkowitą niezdolność do pracy od 12 czerwca 1986 roku, a schorzenie istniało przed tym dniem. Dodał, że manifestacja objawów klinicznych była bardzo powolna i nie powodowała

wcześniej niezdolności do pracy. Podniósł, że z punktu widzenia neurologicznego rozpoznane schorzenie (miopatia wrodzona) jest uwarunkowane genetycznie. Analiza zaś wywiadu i stanu klinicznego wskazuje na postępujące objawy kliniczne. Zaznaczył, że przebieg objawów klinicznych oraz wywiad rodzinny wskazuje na podłoże genetyczne rozpoznanego schorzenia pomimo braku badań genetycznych(k. 44 a.s.).

Zastrzeżenia do powyższej opinii wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni podnosząc, iż biegły nie ustosunkował się do postanowienia Sądu z dnia 29 kwietnia 2015 roku, i wniósł o wywołanie kolejnej opinii uzupełniającej, w której biegły wskaże, czy istniejąca niezdolność do pracy jest wynikiem schorzenia istniejącego przed rokiem 1956 (k. 57 a.s.)

Postanowieniem z dnia 22 czerwca 2015 roku Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego neurologa (k. 57v a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 31 lipca 2015 roku biegły neurolog wskazał, że analiza dokumentacji medycznej oraz stanu klinicznego opiniowanej wskazuje, że choruje ona na(...)Zaznaczył, że w początkowym okresie choroby objawy kliniczne przebiegają powolnie i łagodnie nie powodując ograniczeń w czynnościach dnia codziennego i aktywności zawodowej. Wskazał, że taki przebieg schorzenia występował również u opiniowanej, która pracowała zawodowo jak szwaczka i była samodzielna w czynnościach dnia codziennego. Schorzenie, choć w początkowym okresie dawało nieznaczne objawowe istniało przed rokiem 1956, ale nie powodowało wówczas dysfunkcji organizmu skutkującej uznaniem skarżącej za osobę całkowicie niezdolną do pracy. W miarę postępu schorzenia nastąpiło pogorszenie stanu klinicznego, powodujące naruszenie sprawności organizmu skutkujące uznaniem całkowitej niezdolności do pracy od 12 czerwca 1986 roku (k.65 a.s.).

Zastrzeżenia do powyższej opinii biegłego wniósł organ rentowy, domagać się jednocześnie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego z zakresu genetyki. W uzasadnieniu podniósł, że nie każda (...) powoduje jakiegokolwiek, naruszenie sprawności organizmu, czasem pierwsze objawy ujawniają się w wieku dorosłym. Wskazał, że nie ma w dokumentacji badania genetycznego potwierdzającego, że miopatia ma charakter wrodzonej choroby genetycznej. (k.91 a.s.).

Postanowieniem z dnia 5 października 2015 roku Sąd dopuścił dowód ustnej opinii uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu neurologii w celu wskazania, czy zasadne jest przyjęcie iż naruszenie sprawności organizmu wnioskodawczyni (...), skutkujące całkowitą niezdolnością do pracy od 12 czerwca 1986 roku, powstało przed ukończeniem przez wnioskodawczynię 18 roku życia, tj. przed 1 marca 1956 roku, a także na okoliczność przewidywanego okresu trwania ustalonej przez biegłego całkowitej niezdolności do pracy(k. 80 v .a.s.).

W ustnej opinii uzupełniającej z dnia 10 maja 2016 roku biegły neurolog wskazał, że (...)zwykle ma podłoże genetyczne, a jej objawy postępują. Na przestrzeni pierwszych lat występowania może nie powodować zaburzeń w funkcjonowaniu codziennym i pracy. Z biegiem czasu jej objawy w postaci (...) postępują i są zauważalne przez osobę nią dotkniętą i jej otoczenie. Postęp choroby jest wieloletni i powolny. Powoduje w pewnym momencie niesprawność organizmu i niemożliwość wykonywania pracy zawodowej. Zdaniem biegłego stan taki zaistniał u opiniowanej J. R., która jest całkowicie niezdolna do pracy. Podniósł, że choroba może powodować ograniczoną zdolność szybkiego i sprawnego poruszania się, ale nie ogranicza ona funkcji organizmu. Odnosząc się do braku dokumentacji medycznej z sprzed 1956 roku zaznaczył, że dokumentacja medyczna jest przechowywana przez ograniczony czas, a dostęp do diagnostyki przed rokiem 1955 rokiem był ograniczony. Współcześnie wykonuje się diagnostykę ogólną, by wykluczyć schorzenia metaboliczne. Podstawowym objawem schorzenia wnioskodawczyni jest zaś osłabienie siły mięśniowej. Zdaniem biegłego objawy choroby są postępujące, a całkowita niezdolność do pracy ma charakter trwały i nie ma możliwości uzyskania poprawy stanu zdrowia. Jednocześnie zadaniem biegłego naruszenie sprawności organizmu powodujące całkowitą niezdolność powstało przed ukończeniem 18 roku życia, na co wskazują: wywiad uzyskany od badanej, dokumentacja medyczna oraz zeznania świadka. Nie powodowało przy tym objawów klinicznych w stopniu, sprowadzającym na nią w tym okresie niemożność wykonywania pracy (k. 104v-105 a.s.).

Sąd podzielił w całości zeznania świadka A. S. z których wynika, że wnioskodawczyni już od wczesnego dzieciństwa miała problemy z poruszaniem się, często się przewracała i nie mogła wstać. Albowiem były spójne i logiczne, a świadek mieszkając w tej samej miejscowości w dzieciństwie co ubezpieczona miała z nią bezpośredni kontakt i możliwość

zaobserwowania jej zachowania przed osiemnastym rokiem życia. Jej zeznania są one tym bardziej wiarygodne, jeżeli zważy się, że świadek jest osobą obcą dla wnioskodawczyni i nie zainteresowaną wynikiem sprawy.

Zeznania wnioskodawczyni również należało uznać za wiarygodne. Są one bowiem spójne, logiczne i tożsame z zeznaniami świadka

Sąd obdarzył wiarą dowody z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz znajdujące się w aktach sprawy, złożone w postępowaniu sądowym. Ich treść nie była kwestionowana przez żadną ze stron i nie budziły one również wątpliwości Sądu, nie nosiły śladów podrobienia czy przerobienia. Zostały wystawione przez uprawnione podmioty w granicach prawem dopuszczalnym.

Sąd podzielił w całości opinie (główną i uzupełniającą) biegłego sądowego neurologa sporządzone w toku niniejszego postępowania. Zostały one wydane przez niekwestionowanego specjalistę z zakresu schorzeń występujących u wnioskodawczyni, po uprzedniej analizie akt sprawy, przeprowadzeniu badań skarżącej i zapoznaniu się z dotyczącą jego osoby dokumentacją lekarską, w tym ze złożoną w toku postępowania sądowego. Opinia ta jest rzetelna i pozbawiona sprzeczności. Zawiera analizę chorób występujących u J. R. oraz określenie ich wpływu na jego zdolność do pracy. Wnioski z nich płynące są jasne i poparte przekonującą argumentacją. Biegły dokładnie przeanalizował dostępną dokumentację leczenia skarżącej, odebrał od niej szczegółowy wywiad oraz poczynił na tej podstawie odpowiednie wnioski. Wziął również pod uwagę zeznania świadka przesłuchanego w niniejszym postępowaniu. Wskazać należy, że ze wszystkich opinii (główniej i uzupełniającej) wynika, że wnioskodawczyni jest całkowicie niezdolna do pracy, a niezdolność ta jest spowodowana (...) Podkreślić należy, że biegły w ustnej opinii uzupełniającej z dnia 10 maja 2016 roku, w sposób jednoznaczny wskazał również, że niezdolność ta została u niej spowodowana naruszeniem sprawności organizmu, powstałym przed ukończeniem osiemnastego roku życia. Faktem jest, iż brak jest dokumentacji leczenia wnioskodawczyni z przed 1 marca 1956 roku, co jest jednak zrozumiałe z uwagi na ograniczony czas jej przechowywania oraz ograniczone możliwości diagnostyczne w tym okresie. Lecz w oparciu o wywiad przeprowadzony ze skarżącą oraz zeznania świadków, możliwe było ustalenie objawów klinicznych (...) występujących u J. R. przed ukończeniem 18 roku życia postaci(...)

Nie są zasadne zarzuty organu rentowego, iż u wnioskodawczyni nie doszło do naruszenia sprawności organizmu przed ukończeniem 18 roku życia, które spowodowało u niej późniejszą niezdolność do pracy, ponieważ pracowała zawodowo i urodziła dwójkę dzieci. Biegły odpowiadając na powyższe zarzuty stwierdził, że w początkowym okresie(...) objawy kliniczne przebiegają powolnie oraz łagodnie i nie powodując ograniczeń w czynnościach dnia codziennego i aktywności zawodowej.

Sąd uznał, że sporządzone opinie są kompletne, jasne i należycie uzasadnione, a tym samym przedstawiają wystarczające wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego rozstrzygnięcia zarzutów zawartych w odwołaniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1999 roku, II UKN 96/99, OSNP z 2000 roku Nr 23, poz. 869).

Organ rentowy kwestionował opinię uzupełniającą biegłego neurologa z dnia 31 lipca 2015 roku, w części ustalającej, że naruszenie sprawności organizmu powodujące u wnioskodawczyni całkowitą niezdolność do pracy powstało przed ukończeniem 18 roku życia. Domagał się jednocześnie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego genetyka w celu oceny tej okoliczności. Sąd oddalił jednak powyższy wniosek, uznając, że kwestia ta została należycie wyjaśniona, a wniosek organu rentowego ma na celu jedynie przedłużenie postępowania. Dalsze dopuszczanie kolejnych opinii byłoby uzasadnione tylko wówczas, kiedy sporządzona opinia byłaby sprzeczna lub niewłaściwie uzasadniona. Sąd Okręgowy podziela bowiem w pełni stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 27 lipca 2010 roku (II CSK 119/10, LEX nr 603161) oraz postanowieniu z dnia 19 sierpnia 2009 roku (III CSK 7/09, LEX nr 533130) zgodnie z którym Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych opinii biegłych lub opinii instytutu, gdy zachodzi taka potrzeba, a więc wtedy gdy przeprowadzona już opinia zawiera istotne luki, jest niekompletna, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe, niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, to jest gdy przedstawiona ekspertyza nie pozwala organowi orzekającemu zweryfikować zawartego w niej rozumowania co do trafności wniosków końcowych.

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 982) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Stosownie do ust. 2 pkt 1 tegoż przepisu osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje: renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;

Na podstawie art. 101 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczeń ustaje, gdy ustanie którykolwiek z warunków wymaganych do ustalenia tego prawa. Zgodnie z przepisem art. 107 cytowanej ustawy prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Obydwa powołane wyżej przepisy znajdują zastosowanie przy orzekaniu w sprawach dotyczących prawa do renty socjalnej na mocy odesłania zawartego w art. 15 ustawy o rencie socjalnej.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że pojęcia "całkowita niezdolność do pracy" i "naruszenie sprawności organizmu" w rozumieniu art. 4 ustawy o rencie socjalnej nie są tożsame i stany te mogą powstać w różnych momentach. Całkowita niezdolność do pracy, będąca przesłanką prawa do renty socjalnej, może powstać po upływie okresów wskazanych w art. 4 ust. 1 tej ustawy, ale dla nabycia prawa do renty socjalnej istotne jest, aby przyczyna naruszenia sprawności organizmu powodująca całkowitą niezdolność do pracy powstała nie później niż w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 2011 r., I UK 240/10, Monitor Prawa Pracy 2011 nr 6, s. 31-322; z dnia 26 lipca 2011 r., I UK 6/11, Lex nr 1026617; z dnia 28 lutego 2012 r., I UK 279/11, Lex nr 1165283).

Sporządzona w toku postępowania opinie (główna i uzupełniająca) biegłego lekarza sądowego wskazują, że wnioskodawczyni jest stale całkowicie niezdolna do pracy od 12 czerwca 1986 roku, a naruszenie sprawności organizmu powodujące tę niezdolność powstało przed ukończeniem przez nią 18 roku życia. Z tego też względu zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja jest nieprawidłowa i podlega zmianie poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa do renty socjalnej na stałe od dnia 1 sierpnia 2014 roku tj. od miesiąca złożenia wniosku o świadczenie.

Ponadto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. i § 11 ust. pkt 2 w zw. z 2 u § ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013, poz. 490 j.t.) zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zwrot kosztów procesu w kwocie 120 złotych stanowiącej dwukrotność stawki minimalnej, mając na uwadze rodzaj, stopień złożoności sprawy i nakład pracy radcy prawnego.

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.